

УДК 339.9.012.435

Рудницький С.- ст. гр.ФМОм-51

Тернопільський національний економічний університет

ПОЛІТИКА МИТНОГО ПРОТЕКЦІОНІЗМУ У ЗАХИСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ: МИТНИЙ КОНТЕКСТ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Дем'янюк О.Б.

У зовнішньоекономічній діяльності з метою забезпечення своїх економічних інтересів держава застосовує політику митного протекціонізму, що спрямована на захист від іноземної конкуренції стратегічних галузей національної економіки, на тимчасовий захист нових галузей економіки, на розвиток зовнішнього ринку і як захід у відповідь на політику протекціонізму торгових партнерів. Вона являє собою по суті митну політику держави, що передбачає високий рівень митного оподаткування іноземних товарів або запровадження обмеження на їх ввезення. З іншого боку така політика може призвести до застійних явищ, оскільки причиняє зростання контрабанди і послаблює стимули до технічного прогресу, що, своєю чергою, веде до падіння конкурентоспроможності національних товарів.

У сучасній практиці регулювання зовнішньоекономічної діяльності основними засобами реалізації політики протекціонізму виступають митні (накладання мита) та немитні (квоти, субсидії, демпінг, бюрократичні перешкоди). З іншого боку, серед них розрізняють ті, що стимулюють експорт (прямі й непрямі експортні субсидії) та ті, що обмежують імпорт (мити, квоти, ліцензування, бюрократична тяганина).

В цілому причину протекціоністських заходів слід вбачати в тому, що при торгівлі занепадають ті галузі економіки, які поступаються у відносній ціні. Їх обсяг виробництва та зайнятість зменшуються. Якщо розглядати відстаючі сектори з боку факторів виробництва, прив'язаних до цих секторів, то фактори відстаючих секторів (інвестований капітал, людський капітал) знецінюються внаслідок закордонної конкуренції, а отже, як робітники так і підприємці стараються добитись інституційного впровадження протекціоністських заходів з боку держави. Проте інтереси секторів, витіснених зовнішньою торгівлею, слід поєднати з інтересами споживачів та експортних галузей, які отримують вигоду від зовнішньої торгівлі, адже, очевидними є альтернативні втрати від прийнятих рішень на користь протекціонізму.

З метою уникнення досягнення платіжним балансом критичного стану ВРУ Законом України від 04.02.2009р. № 923- VI хотіла внести зміни до законів «Про зовнішньоекономічну діяльність» та «Про Митний тариф України», що передбачали запровадження тимчасової надбавки до діючих ставок ввізного мита у розмірі 13% митної вартості товарів, крім товарів критичного імпорту. До списку увійшли деякі продукти харчування (м'ясо, яблука, цукор, алкоголь), одяг, взуття, автомобілі, а також декілька видів побутової техніки та промислового обладнання (обігрівачі, холодильники). Однак даний закон був відхилено у зв'язку із порушенням взятих Україною на себе зобов'язань як члена Світової організації торгівлі у сфері митно – тарифного регулювання міжнародної торгівлі і тимчасово введено нові ставки лише на автомобілі та холодильники. Такі необдумані дії явно ідуть не на користь Україні, адже споживчі товари не є основною частиною імпорту, тож скорочення їх закупівель за кордоном навряд чи допоможе усунути дисбаланс на валютному ринку. Слід розуміти, що ефективною політика митного протекціонізму може бути лише за умови виваженості, обґрунтованості та послідовності дій держави.